

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਜੇ.

ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਦੁੱਗਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1957 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 901

ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ (ਮੌਖਿਕ ਖਪਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ) ਨਿਯਮ, 1957—ਕੀ

1958 ਵੈਧ—ਨਿਯਮ, ਕੀ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (1)

Feb., 10th (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ—ਅਫੀਮ ਐਕਟ (1878 ਦਾ ਆਈ)—ਸੈਕਸ਼ਨ 5—
“ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ”ਅਤੇ “ਸ਼ਰਤਾਂ”—ਕੀ ਅਫੀਮ ਦੇ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਦਾ
ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 19(1) (ਜੀ)—ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਦਿ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ—ਕੀ ਧਾਰਾ 19(1) (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ
ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ (ਮੌਖਿਕ ਖਪਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ) ਨਿਯਮ, 1957 ਜਾਇਜ਼ ਹਨ / ਉਹ ਅਫੀਮ
ਐਕਟ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (19) (1) (ਜੀ) ਦੇ
ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਫੀਮ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ
ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ
ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਆਮ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਹਨ ਜਾਂ
ਅਫੀਮ ਵਰਗੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ “ਨਿਯਮਾਂ” ਅਤੇ “ਸ਼ਰਤਾਂ” ਵਿੱਚ
ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਅਫੀਮ ਦਾ ਵਪਾਰ. ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ “ਨਿਯਮ” ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਕੁੱਲ ਪਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਯਮਿਤ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਨਸ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਪਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ (ਮੌਖਿਕ ਖਪਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ) ਨਿਯਮ, 1957 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐੱਮ.ਆਰ.ਛਿੱਬਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਐੱਲ.ਡੀ. ਕੌਸ਼ਲ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਚੰਦ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਫੀਮ ਐਕਟ (1878 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ I) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ (ਮੌਖਿਕ ਖਪਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ, ਮਿਤੀ 8 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। 8 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 19 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਿਲਾਮੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਚੁਨ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀਕਾਰ ਸਨ।

ਵੇਰਕਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਨਗਰ) ਵਿਖੇ ਅਰਜਨ ਦਾਸ ^{ਰੀਟੇਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ 900} ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਚਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਈ 2.50,100 ਅਤੇ ਰੁ. ਵੇਰਕਾ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲਈ 25,100. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ^{ਸਟਾ} ਐਂਡ ^{ਆਈਏਬੀ ਨੇ} ਓਬਵਜ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ -----ਵਿੱਤੀ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਮ, ਜੇ. y_{car} 1957,53 ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਫੀਮ ਵੇਚਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ

ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ-

- (1) ਮੂਲ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਅਤੇ
- (2) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19(1) (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1 ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਹਨ। ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਫੀਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ - ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ

ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਪਤ ਲਈ ਰਾਸ਼ਨਿੰਗ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਡ ਕੇਵਲ ਅਫੀਮ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੇਵਨ ਦੇ ਆਦੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਦੁਗਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਨ ਜੇ

ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ -----ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ 'ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਨਟੈਨ' ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ - ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹਨ।

ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਫਿਰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਲਾਈਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਸ਼ੇੜੀ ਨੇ ਅਫੀਮ ਖਰੀਦਣੀ ਹੈ। ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਫੀਮ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਬਦਲਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਅਫੀਮ ਕੱਢਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 1957-58 ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੱਧਾ ਤੋਲਾ ਹੈ। 1958-59 ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਤੋਲਾ ਹੀ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਫੀਮ ਦੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਲਗਾਤਾਰ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਕੋਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਨ-ਕਾਰਡ ਅਵੈਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਈਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਕੋਟੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਧਾਰਕ ਖੋਜ ਕੀਤਾ। ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਨ ਆਈ

ਅਫੀਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.ਪੀ.ਪੀ. ਕੰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਈਸੈਂਸ ਫੀਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਫੀਮ ਦੇ ਸੇਵਨ

'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਫੀਮ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸੀ। ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਸਨ, ਪਰ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਾਇਦਾ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ^{ਨਿਲਾਮੀ} ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।
 ਰਾਜ

^p^

ਅਤੇ ਹੋਰ

ਮੈਂ ਹੁਣ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ। ਬਿਸ਼ਨ ਨਗਇਣ, ਜੇ. ਅਤੇ "ਸ਼ਰਤਾਂ" ਨੂੰ "ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ" ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

“ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਜਾਂ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ 'ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਕੋਈ ਵੀ-

(a) ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ;

- (b) ਅਫੀਮ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ;
- (c) ਅਫੀਮ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ; ਜਾਂ
- (d) ਅਫੀਮ ਵੇਚੋ।"

ਇਹ ਧਾਰਾ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਫੀਮ ਦਾ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖਪਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਨ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਫੀਮ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ 5 ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ

ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਦੁਗਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਨ ਜੋ

ਗਜ਼ਟ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਟੀ
ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ
ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ
ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ: -

- (a) ਅਫੀਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ;
- (b) ਅਫੀਮ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ;
- (c) ਅਫੀਮ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ; ਅਤੇ
- (d) ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਦੁਆਰਾ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ
ਲੱਗਣ ਯੋਗ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਰੂਪ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਫੀਮ ਦੀ ਦਰਾਮਦ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕੋਈ
ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਸਟਮਜ਼
ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਜਾਂ
ਖਤਰਨਾਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ, 1930 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ
ਗਈ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ, ਨੇ ਰਾਸ਼ਨਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ "ਨਿਯਮ "
ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ
ਗਏ "ਸ਼ਰਤਾਂ" ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ
ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ "ਨਿਯਮ" ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪੂਰੀ
ਪਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ
ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ

ਅੰਸ ਟਰਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਦੁਗਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
 ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ, ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮ
 ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਨ ਜੇ
 ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ. ਸਲੈਟਰੀ
 ਵਿੱਚ

v. ਨੈਲਰ (2), ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਬਰਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਿਉਂਸਪੈਲਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1867 ਦੀ ਧਾਰਾ 153, ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 47 ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ

ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਨਿਯਮਾਂ" ਅਤੇ "ਸ਼ਰਤਾਂ" ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 25(2) ਵਿੱਚ "ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ" ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਰੰਗਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 25(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਨਿਯਮ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਮਨਾਹੀ, ਅਤੇ 1, ਇਸ ਲਈ, ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ

(1) 1950 ਅਤੇ 235

(2) 1W AC 446

ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਦੁਗਲ ਅਤੇ ਇੱਕ
ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ
ਹੋਰ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਜੋ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੋ. ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ (1) ਅਫੀਮ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, (2) ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਕਾਬੂ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਬਕਾਰੀ ਜਿਸਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾ ਤਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, (3) ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਟੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਜਾਂ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। -ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਡ, (4) ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਫੀਮ ਖਿੱਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ (5) ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਕੇ ਡਿਊ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਫੀਮ ਵੇਚਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ (1), (3), (4) ਅਤੇ (5) ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਫੀਮ ਵੇਚਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਫੀਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਆਮ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖਪਤ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖਪਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇੱਕ » ਆਦਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਡਿਊ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਆਦਿ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੇ ਡਿਊ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। -----ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਲਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੋ. - ਸਿਰਫ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਸੇਵਨ ਲਈ ਅਫੀਮ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਕਰ ਅਫੀਮ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਸਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ, ਇਕ ਮਾਣਯੋਗ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ। ਇਲਾਕਾ ਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਬੇਕਾਬੂ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। "ਆਦੀ" ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ *ਲਮਸਡਨ ਕਲੱਬ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1957 ਪੰਜਾਬ 20

ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੋਰ ¹¹⁴ ਦੀ ਫਿਟਨੈਸ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ

v. ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣਾ (ਮੈਸਰਸ *ਪਿਓਮਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ* ਭਾਰਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ *ਲਮਸਡਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* (2))। ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਰਾਬਰ ਹੈ- ਬਿਜ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ - ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 19, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਪਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ, ¹ਪਰ ਫਿਰ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226

ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਫੀਮ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਲਾਹ ⁴ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਨਾਹੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਪੱਖੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕੁਤਾਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ.

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 100.

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ. ~

- (1) ਏਆਈਆਰ 1956 ਪੰਜਾਬ 97
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ., 1957 ਪੰਜਾਬ 20

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ